

derved kommer ind i et Virvar — om jeg saa maa sige — af Forhold og Omstændigheder som er farligt, naar man saadan paa den ene Side søger at skaffe mere Arbejde, end hvad der er naturligt, og paa den anden Side siger: der skal være en Dag fri om Ugen, for at Arbejdet kan blive bedre fordelt paa flere Hænder. Jeg skal ikke nærmere komme ind paa det, men vil blot sige, at det er Ting, der kræve en ganske anden Overvejelse end den, der kan blive den til Del ved denne Leilighedslov. Det er mine Bemærkninger angaaende Nr. 3 og 4. De Herrer ville altsaa se, at jeg principielt hverken stiller mig for eller imod. Det er muligt, de have Ret, men dette Lovforslag kan i alt Fald ikke bære saa stort et Principsspørgsmaal; det maa være Genstand for en ganske anden Overvejelse akkurat paa samme Maade, som Tilfældet var den anden Gang med den lille Tærnbanelov.

Hvad Vædringsforslaget under Nr. 6 angaar om Valgdagen, skal jeg sige, at dersom jeg kunde se, at denne Vædring om at faa Valgdagen fri, kunde hjælpe Folk mod Valgtræt, skulde jeg med Fornøjelse gaa med til den; men jeg kan med min bedste Vilje ikke se, hvad Afstedtighederne paa Statens Værksteder og de andre Forhold, det ærede Medlem omtalte, have med denne Sag at bestille. Det er jo ikke en Gang Vælgere, der skulle være fri efter de Herrer's Forslag om, at Butikkerne skulle være lukkede; thi de færreste af dem, der staa i Butikkerne, ere jo Vælgere. Det er unge Meeneister, som slet ikke ere naaede til Valgret. Hvad vil det sige, at Butikkerne skulle være lukkede paa de Dage, da samtlige valgberettigede vælge Valgmænd til Landstinget? Disse Valg foregaa jo i hver Kommune for sig, vide de Herrer, og det at udøve sin Valgret der, fordrer kun en Time, og saa skulde man lukke alle Butikkerne paa saadanne Dage, skønt der kun er ganske faa Vælgere der! Nej, saa vilde der være meget mere Mening i at sige, at alle Købmandsgaardne skulde være lukkede, og alle Landarbejdere have fri paa disse Dage; thi de ere dog Vælgere. De Herrer ville sige: Fabriksarbejderne! Det er kun meget faa forholdsvis af Vælgerne, for § 3 har dog hidtil været indskrænket til de almindelige Fabriksarbejdere, saa De ville se, at det er kun et meget lille Tal af Vælgerne, hvorom der saa er Tale. Formelt vil jeg for Resten ogsaa sige, at dette Punkt hører hjemme paa Valgloven, og nu have vi jo denne til Revision. I Hjør sagde man i Folketinget: Vi vide ikke, naar vi saa Valgloven revideret, men nu er den jo

forelagt til Revision i det andet Ting, saa nu er der ikke Spor af Grund til at optage den Bestemmelse her. Skal den optages, maa der gives langt anderledes detaillerede Regler; saa maa man sørge for, at det bliver Vælgere og ikke andre uvedkommende, der blive fri. Altsaa med Hensyn til Landstingsvalgmandsvalg paaftaar jeg, at denne Bestemmelse er aldeles upraktisk, da de foregaa i hver Kommune og det kun staar kort Tid paa at afgive sin Stemme. Der er aldeles ingen Anledning til den Dag at lukke alle Butikker og standse Fabrikkerne. Hvad Folketingsvalgene angaar, kunde man jo sige, at selv Ikke-Vælgere kunde have godt af at gaa hen og høre Valghandlingen. Hvor godt eller hvor ondt de have deraf, skal jeg ikke udtale mig om; Hovedsagen for mig er, at de virkelige Vælgere komme hen at høre Valghandlingen. Det er det, det først og fremmest kommer an paa, men det vil ikke blive Tilfældet her. Vil man her ramme nogen, skulde man atter her sige, at Købmandsgaardene skulle være lukkede, thi Gaardstjærlene ere i Reglen gifte og Vælgere. Men det ere Butiksdrengene virkelig ikke, og tillige skal jeg her bemærke, at det vilde foraarsage en anden stor Ulempe. Valgene holdes jo, som alle vide, i Købstæder eller købstadtliggende Landsbyer — i alt Fald med ganske faa Undtagelser. Ved Valgene kommer der Vælgere flere Mile fra, som samme Dag ville forrette deres Erinder, og vilde man nu lukke Butikkerne for disse Folk, saa vil det maasse føre til — jeg tør ikke sige, at ikke saa mange vilde komme til Valg, men det vilde i alt Fald foraarsage stor Utilfredshed. At afftøre Husmænd eller mindre Gaardmænd, der komme langvejs fra, fra at udføre nødvendige Erinder paa Valgdagen og henvisse dem til Værtshuse eller Gæstgivergaarde, tror jeg ikke er heldigt eller særdeles indbydende, og det skulde altsammen være for, at Butiksdrengene skulde have fri. Nej, de saa Søndagen fri, og dermed maa de hjælpe sig. Jeg under ærne alle, der skulle arbejde, at saa deres Søndag fri, men at Butiksdrengene skulle være fri paa Valgdagen, og Folk derved skulle forhindres i at forrette deres Erinder den Dag, forstaar jeg ikke. Jeg tror altsaa, man maa gibe denne Vædring en helt anden Affattelse, og saa hører den ikke hjemme her, men under Valglovens Revision. — Vædringsforslaget under Nr. 7 betegner i en og maasse i flere Henseender et Tilbagestridt. I § 5 i Loven af 7de April 1876, som de Herrer jo her ville hæve, staar der i sidste Punktum, som jeg her med den højtærede Formands Tilladelse til at oplæse: